

OPM: luvaton lataaminen ei ole rangaistavaa

26.9.2005 13:48 — Jaakko Kuivalainen

Opetusministeriön mukaan luvaton lataaminen verkosta eli warettaminen ei muutu uuden lain myötä rangaistavaksi, jos kyse on "muutaman kappaleen valmistamisesta", eikä kopiota levitetä eteenpäin.

Luvattomasti julkaistun kappaleen kopiointi esimerkiksi vertaisverkosta on lakiesityksen mukaan [lievemmin sanktioitu](#) kuin oman cd-levyn kopiosuojauksen kiertäminen.

- Nähdäkseni kopiointi yksityiseen käyttöön pykälän 12 laajuudessa ei ole tekijänoikeusrikkomus, vahvistaa hallitusneuvos **Jorma Waldén**, joka on kirjoittanut suuren osan lakitekstistä.

Muuttumattomana säilyvä pykälä 12 sallii julkistetusta teoksesta muutaman kopion teon yksityiseen käyttöön. Pykälä kieltää käyttämästä kopiota muuhun tarkoitukseen.

Uudessa lakiesityksessä tekijänoikeusrikkomusta käsittelevän pykälän (56 a §) toisen momentin mukaan tekijänoikeusrikkomukseksi ei katsota yksityisen kopion tekoa luvatta julkaistusta teoksesta tai teoksesta, jonka suojaus on kierretty. Tekijänoikeuden rajoituksia käsittelevä 11 pykälä kieltää taas kopioinnin molemmissa tapauksissa.

Suojauksen kierrosta sakkoja tai vankeutta

Opetusministeriön viime viikolla ilmi tullut [tulkintavirhe](#) juonsi juurensa samaisesta tekijänoikeusrikkomuksen tarkennuksesta (56 a §, toinen momentti). Ministeriön edustajien antamien lausuntojen sekä ministeriön tiedotteen mukaan yksityinen kopiointi ei olisi ollut rangaistavaa, vaikka kopiosuojauksen kiertäisikin.

Viime viikolla tekijänoikeustyöryhmän johtaja **Jukka Liedes** myönsi, että yksityinen kopiointi onkin rangaistavaa, koska lain mukaan suojaus kiertämisestä voidaan tuomita sakkoihin (56 e §).

Rangaistus tulisi tällöin suojaus kierron eikä siis itse kopioinnista. Kiertäjä voidaan tuomita myös hyvistysmaksuun sekä menettämään kopionsa valtiolle. Teko on lakiesityksen

---

mukaan teknisen toimenpiteen loukkausrikkomus.

Lisäksi esityksen mukaan rikoslakiin lisätään nimike "teknisen suojauksen kiertäminen", joka tulee kyseeseen, jos teosta on aiheuttanut oikeudenhaltijalle "huomattavaa haittaa tai vahinkoa". Maksimirangaistus on vuosi vankeutta.

Kasvi perää Karpelalta oikaisua

Kansanedustaja **Jyrki Kasvi** (vihr) on jättänyt kirjallisen kysymyksen kulttuuriministeri **Tanja Karpelalle** (kesk) siitä, miksei ministeriö ole oikaissut virheellistä tiedotettaan.

OPM:n hallitusneuvos Jorma Waldén ei halunnut kommentoida koko asiaa maanantaina, koska "kirjallinen kysymys menee ohi asian julkisen ruotimisen".

Virheellisen kuvan rangaistavuudesta antava [tiedote](#) löytyy edelleen opetusministeriön sivuilta. Liedes toisti virhetiedot muun muassa Helsingin Sanomien haastattelussa viikko sitten.

Warettaminen on moitittavaa

Sivistysvaliokunnan mietinnön perusteluiden mukaan esimerkiksi vertaisverkosta tapahtuva kopiointi on moitittavaa. Seuraamukset ovat periaatteessa samat kuin suojauksen kiertäjälle eli hyvitysmaksu ja kopion menetys.

- Valiokunta ehdottaa, että laittomasti esimerkiksi vertaisverkossa jaellun aineiston kopiointi tai muusta laittomasta lähteestä tapahtuva kopiointi yksityiseen käyttöön tulee säätää moitittavaksi toiminnaksi siten, että 57 §:n 1 momentin mukaisen hyvitysvastuun ulkopuolelle jäisivät vain tapaukset, joissa on ilmeistä, että kappaleen valmistaminen yksityistä käyttöä varten on tapahtunut ilman tietoa kopioitavan aineiston laittomuudesta.

Perustuslakivaliokunta olisi halunnut rajata yksityisen kopioinnin kaikissa tapauksissa seuraamussäätelyn ulkopuolelle.

Enemmän kuin direktiivi vaatii

Sivistysvaliokunnan mukaan EU:n tietoyhteiskuntadirektiivi ei kiellä yksityisen kopion tekoa luvattomasti julkaistusta teoksesta.

- Komission ja jäsenvaltioiden välisessä, direktiivin täytäntöönpanoa koskevissa keskusteluissa on ollut esillä laillisen lähteen vaatimuksen ulottaminen yksityiseen kopiointiin. Direktiivi ei tällaista edellytä, mutta komissio tukee selkeää laillisen lähteen vaatimusta lakiin.

- Esimerkiksi rekisteröitymistä tai muuta tietoista toimenpidettä edellyttävissä vertaisverkoissa, joissa tekijänoikeudella suojattua aineistoa sitoudutaan myös jakamaan muille verkon käyttäjille, käyttäjät tulevat tietoisiksi toiminnan luonteesta. Erityisesti tällaisissa ympäristöissä toimittaessa tietämättömyyteen aineiston alkuperästä tai sen laillisuudesta ei pitäisi voida vedota, sivistysvaliokunnan mietinnössä pohditaan.

[HE 28/2004](#), 56 §:n perustelut: *Siten muutaman kappaleen valmistaminen yksityistä käyttöä varten laittomasti valmistetusta teoskappaleesta tai laittomasti yleisölle välitetystä teoksesta ei olisi rangaistavaa tekijänoikeusrikkomuksena. Rankaisematta jäävästä teosta voidaan kuitenkin tuomita 57 §:n mukainen hyvitys ja korvaus. Laittomasti valmistetut teoskappaleet voidaan myös tuomita hävitettäväksi 58 §:n mukaisesti.*

56 a, 2. momentti kokonaan: *Tekijänoikeusrikkomuksena ei pidetä muu-taman kappaleen valmistamista yksityistäkäyttöä varten sellaisesta tietokoneella luet-tavassa muodossa olevasta tietokoneohjel-masta tai tietokannasta, joka on julkaistutaikka jonka kappaleita on tekijän tai tieto-kannan valmistajan suostumuksella myyty taimuutoin pysyvästi luovutettu, TAIKKA TEOKSESTA 11 §:n 5 MOMENTIN VASTAISESTI.*

11 § 5. momentti: *Tässä luvussa säädetyn tekijänoikeudenrajoituksen nojalla ei saa valmistaa kappaleita sellaisesta teoksen kappaleesta, joka on valmistettu tai saatettu yleisön saataviin 2 §:n vastaisesti tai jota suojaava tekninentoimenpide on 50 a §:n vastaisesti kierretty.*

HE 28/2004:n muutokset löytyvät sivistysvaliokunnan mietinnössä [2/2005](#).

<http://www.digitoday.fi/tietoturva/2005/09/26/opm-luvaton-lataaminen-ei-ole-rangaistavaa/200515563/66>